

СРПСКИ ТЕХНИЧКИ ЛИСТ

ОРГАН УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА И АРХИТЕКТА.

САДРЖАЈ: Извештај о радовима у окр. пиротском у год. 1910. Ј. Вид. стр. 93 — Здравствене прилике у Београду јавно предавање држано од Др Војислава Ж. Ђорђевића стр. 95 — Рад Удружења поводом пројекта закона о уређењу Мин. Грађев. (продужење) стр. 97. — Стечај за пројекат за преуређење Теразија стр. 100 — Списак овлашћених канализационих инсталатера у Београду стр. 100.—

ИЗВЕШТАЈ

о радовима у окр. пиротском у 1910. год.

— свршетак —

14.) Оправка пропуста преко Брестовдолошког потока, на окр. путу Власотинце — Бабушница.

Податке прикупио и саставио пројекат и предрачун потписати.

Предрачунска сума 1442,05 дин. Уступљена оправка за 1414,00 дин.

Плаћа се из окр. кредита Оправка још није отпочета.

15.) Оправка полусталног моста преко в. Ржанске реке, на окр. путу Пирот — В. Ржана.

Податке прикупио и саставио пројекат и предрачун потписати.

Предрачунска сума 2129,18 дин. Оправка уступљена за 2106,00 дин.

Плаћа се из окр. кредита.

16.) Оправка ограде на мосту зв. Вешаљка, преко р. Нишаве, на окр. путу Б. Паланка — Бабина Глава.

Податке прикупио и саставио план и предрачун потписати.

Предрачунска сума 151,00 дин.

Плаћа се из окр. кредита.

Држата лицитација, али није било лицитаната, те ће се оправка извршити у овој години.

17.) Оправка пропуста преко Сопотског потска, на окр. путу Пирот — Књажевац.

Податке прикупио и саставио планове и предрачуне потписати.

Предрачунска сума 563,20 дин. Оправка уступљена за 552,80 дин.

Оправка свршена а исплата извршена из окр. кредита.

III. Регулација река и осигурања.

1.) Оправка осигурања леве обале р. Нишаве у Пироту.

Податке прикупио и саставио предрачун потписати.

Предрачунска сума 1100,00 дин. Оправка уступљена за 924,50 дин.

Извршено у прошлој години и исплаћено из државног кредита.

2.) Осигурање насипа код Грнчара на окр. путу Власотинце — Бабушница.

Податке прикупио и пројекат и предрачун израдио г. М. Павловић.

Предрачун 6107,49 дин. а уступљено за 5825,00 дин.

Плаћа се из државног кредита 3652,70 и окр. кредита 2172,30.

Отпочето у прошлој години, али још није довршено.

3.) Осигурање јармова и ледолома код моста „Вешаљка,“ на окр. путу Б. Паланка — Бабина Глава.

По пројекту и предрачуну г. Ст. Маринковића, саставио нов предрачун потписати.

Предрачунска сума 5439,90 дин. Уступљено за 5379,00 дин.

Плаћа се из окр. кредита.

Довршено је али још није примљено, пошто су стављене извесне примедбе од стране надзорног инжењера, које предузимач још није извршио.

4.) Продужење радова на регулисању р. Нишаве у Пироту.

По пројекту и предрачуну Г. Св. Јовановића, израдио је пројекат и предрачун потписати, који су такође изменили у Мин. Грађевина г. г. М. Видаковић и П. Димић.

Предрачунска сума 19329,89 дин. Уступљено за 15420,00 дин.

Довршено у пр. години и исплаћено из државног кредита.

5.) Накнадни рад на осигурању насипа код Грнара, на окр. путу Власотинце — Бабушница.

Податке прикупио и саставио планове и предрачуне потписати.

Овај је посао уступљен истом предузимачу за суму од 1830,00 дин.

Плаћа се из државног кредита.

Посао још није готов.

IV. Подзиде на путевима.

1.) Подзиде на варијанги окр. пута Ка — Св. Никола у Б. Берилловцу.

Податке прикупио и саставио план и предрачун потписати.

Предрачун износи суму у у 3108,62 дин. Израда уступљена за 2592,00 дин.

Посао је довршен још у прошлој години али није могао бити колаудован услед тога, што је потисак земље са брда порушио извештан део зида, који још није оправљен.

Плаћа се из државног кредита.

2.) Подзиде на окр. путу Пирот — Књажевац.

Податке прикупио и саставио планове и предрачуне потписати.

Предрачунска сума 27924,70 дин. Уступљена израда за 23900,00 дин.

Посао још није отпочет, услед рђавог времена.

Плаћа се из окр. кредита.

V. Р а з н о.

1.) Извршење километраже на путевима у окр. пиротском.

Предрачун саставио потписати, према типу добивеном из Министарства Грађевина.

Предрачунска сума 3840,00 дин. израда уступљена за 2994,00 дин.

Плаћа се из окр. кредита.

2.) Калдрмисање улица у Пироту.

Предрачун израдио потписати.

Предрачунска сума 36044,05.

Исплата је требала да се изврши из калдрмиског фонда. Ну, пошто је фонд овај већ исцрпљен, то Министар Финансија није одобрио, да се овај рад исплати из калдрм. фонда, те је овај посао за сада остао.

Поред ових радова отпочето је са грађењем школске зграде у Вел. Суводолу. Ова је зграда рађена у режији саме општине, по типу, који је дат из Грађев. Одељка, а потписати је водио повремено надзор. Зграда је озидана до сокла.

На оправци путева је рађено, по до сада уобичајеном начину. Издају се најстрожије наредбе, да се путеви оправе; извештаји се поднесу, да су путеви оправљени и све иде тако својим редом.

При свима напред поменутих радовима доста су ми помогла два цртача при овом Грађев. Одељку. Један је од њих радио на административним пословима као и на копирању планова и предрачуна за предузимаче а други је, по датим скицама израђивао планове, а помагао и при вођењу надзора код појединих грађевина, као и при снимању ситуација и др.

Оба су се ова цртача могла веома корисно употребити, а толико су извежбани сваки у своме раду да су били од велике користи.

Дакле у прошлој години састављено предрачуна и издато грађевина у рад :

1.) Из државног кредита	27472,97
2.) Из војног кредита	42069,90 ¹⁾
3.) Из кредита Монополске	
Управе	4885,00
4.) Из окр. кредита	84816,02
5.) Из окр. кредита за окр.	
Начелство	250000,00
6.) Из кредита за црквене	
грађевине	28000,00

1) Сума у 38818,90 није ангажована.

- 7.) Из среског кредита . . . 13414 00
 8.) Из калдрмиског фонда . . . 36044·05²⁾

Целокупна сума 486701·94

Са персоналом се доста оскудева, јер поред потписатога инжењера, овај Грађев О-дељак располаже са још два цртача.

Марта 1911 г.

Пирот

Ј. Вид.

Здравствене прилике у Београду.

Јавно предавање држано од

Dr Војислава Ж. Ђорђевића

У В О Д

— наставак —

Да приђемо сада ближе анализи mortalитета у Београду и покажемо: *шта највише утиче у оштите на mortalитет.*

Од свију утицаја на смртност је од највећег значаја:

а) *Плодност.* Где је проценат natalитета велики, ту је обично и смртност велика и обратно мали natalитет одговара и малом mortalитету. Као што је познато, *највећа је плодност* (1901) била

у Русији	47.9	на 1000 становника
„ Бугарској	43.8	„ „ „
„ Србији	41.6	„ „ „
„ Румунији	38.6	„ „ „
„ Мађарској	36.0	„ „ „
„ Шпанији	35.3	„ „ „
„ Аустрији	33.5	„ „ „ па је ту и највећи mortalитет:

у Русији	32.1 ⁰ / ₁₀	на 1000 станов.
„ Бугарској	21.9	„ „ „
„ Србији	24.1	„ „ „
„ Румунији	25.0	„ „ „
„ Мађарској	24.0	„ „ „
„ Шпанији	25.9	„ „ „
„ Аустрији	24.9	„ „ „

Обратно, *најмања је плодност* била

у Француској	20.6	на 1000 станов.
„ Ирској	23.6	„ „ „
„ Шведској	25.7	„ „ „
„ Норвешкој	26.3	„ „ „
„ Белгији	26.2	„ „ „
„ Енглеској	27.0	„ „ „
„ Швајцарској	27.4	„ „ „ па ту налазимо и најмањи mortalитет, тако:

у Француској је mortalитет 19.9⁰/₁₀
 „ Ирској „ „ 17.0 „

2) Није одобрена израда.

„ Шведској	„	„	14.4	„
„ Норвешкој	„	„	14.6	„
„ Белгији	„	„	16.5	„
„ Енглеској	„	„	15.4	„
„ Швајцарској	„	„	17.0	„

Али мора се сматрати као национална несрећа, када се у једном народу роди много деце, па се ова, пре него што стасају на снагу и почну привређивати, изгубе.

Међутим у Београду је natalитет, као што смо видели, релативно мали, а mortalитет екцесивно велики. Узрок овој последњој појави потражићемо доцније; а сад да видимо, каквих још има утицаја на mortalитет.

б.) Други важан утицај на mortalитет једног насеља јесу *болести*, које изазивају смрт. *Ми немамо тачну статистику morbидитета у Београду*; јер није обавезно јављање за све врсте болести, већ само за заразне болести, па и то не све. Нас наравно, највише интересују заразне болести у Београду, јер оне од колевке до гроба прете нашем здрављу. Већину људи покосе заразне болести пре него што достигну дубоку старост, а и ко остане у животу од заразних болести често пута ослаби или добије какву махну, те није више тако способан за рад и привреду.

Највише је боловало или управо јављено физикату (види табл. II.) за последњих 10 година у Београду од ових заразних болести:

акутног катара желудца и црева	12993	случајева
инфлуенце	12632	„
маларије	11612	„
туберкулозе	1739	„
бленореје	5709	„
морбила	2677	„
поларитритиса акутног	2448	„
сифилиса	1951	„
шарлаха	1141	„
трбушног тифа	475	„
дифтерије	725	„
трахома	621	„
екзантемат. тифуса (у 1906 г.	309	„
и т. д.		

Највише је боловало или управо јављено физикату у 1909. год. од ових болести:

акутног катара стомака и црева	2773	случ.
бленореје	1190	„
инфлуенце	1173	„
туберкулозе (?)	938	„
барске грознице	845	„
сифилиса	513	„
полиартритиса акутног	337	„
дифтерије	187	„
трбушног тифуса	153	„
трахома	149	„

II. Боловања од заразних болести.

Година	Редни број	Година	Varicella	Variola	Variellae	Morbili	Scarlatina	Rubella	Diphtheritis	Parotitis epid.	Typhus abd.	Dysentheria	Tussis conv.	Influenza	Febris puerper	Erysipelas	Tetanus	Tetanus neon.	Tuberculosis	Polyarthritis	Malaria	Syphilis	Benignotrophae	Tachoma	Lysa humana	Gastro-Enteritis ac.	Typhus exanthematicus	Meningitis cerebro spinalis epid.	Остале заразне болести	ПРИМЕДБА					
1900	31	95	13	120	22	38	5	18	7	4	359*	96	670	72	86	26	1																		
1901	384	27	3	45	20	83	14	76	5	15	272*	200	1913	47	284	3																			
1902	417	63	2	49	70	68	20	85	8	18	520*	206	1641	64	357	8																			
1903	261	366	61	46	11	42	4	31	3	13	571	180	1711	74	234	1																			
1904	584	156	6	34	9	30	5	32	5*	11*	711	266	1382	137	318	6																			
1905	210	62	3	54	190	229	12	15	1*	1*	1061	388	1094	360	1051	191																			
1906	149	64	1	63	80	153	17	86	1*	—	1233	378	1227	293	932	200																			
1907																																			
1908	496	200	134	117	24	79	21	29	1*	—	1074	397	1119	411	1257	—																			
1909	145	128	14	187	141	153	50	13	11	—	938	337	845	513	1190	149																			
за 10 г.	18	520	2677	1141	237	725	367	1975	148	385	1263	202	349	32	62	6739	2448	1161	2	12993	309	26	35												

морбила 145 „
шарлаха 128 „
дифтерије 50 „
епидемичног менингитиса 26 „
пуерпералне грознице 25 „

Није било у 1909 г. ниједног случаја великих богиња и екзантематичног тифуса.

Да ови подаци нису тачни види се најбоље по туберкулози, за коју је јављено да болује 938 лица а умрло је 757 у 1909, међутим према том броју умрлих, број болесника је нема сумње много већи у Београду,

в) Трећи велики утицај на смртност једног града јесте: како је његово становништво расподељено по годинама, о чему ћемо доцније говорити.

О осталим утицајима на смртност Београда, као што су: пол становника, брачно стање, занимање, благостање и сиромаштво његових становника и најзад клима и доба годишње, не можемо потанко говорити, јер немамо довољно података.

г) Поменућемо само, да се утицај пола на смртност у Београду види још пре него што је дете угледало света у њему. Тако на 100 мртворођених девојчица долази 108 мртворођене мушке деце у Београду (од 1900—1909). Али не само, да је већи проценат мртворођене мушке деце, већ и живорођена мушка деца више умиру но женска. Тако на 100 живе деце умрло је у Београду (од 1900—1909 год.) 20 мушкараца а 18 девојчица од 0—1 г. Па и доцније, и код одраслих, мушкарци више умиру но женскиње услед тежега рада, служења војске и екцеса in venere e baccho. Нарочито злоупотреба алкохолних пића код раденика изазива већи морталитет у добу од 30—60 година. код мушкараца.

д) Што се тиче утицаја брачног стања на морталитет у Београду немамо тачних података према брачном стању и добу старости; али ипак може се рећи, (за 1901 год.) да највише умиру удовци и удовице (и то више удовци но удозице) Затим нежењени и неудате (и то више неудате но нежењени), па за овим долазе ожењени и удате (више ожењени но удате и т. д. Тако умрло је

у 1901 г. нежењених 23‰ неудатих 24‰
ожењених 23 „ удатих 13 „
удоваца 55 „ уд. овца 32 „
разведених 20 „ разведених 15 „

е) Утицај стањења или боље рећи занимања на смртност постоји такође без икакве сумње; јер рад, нарочито једнострано рад, па био то умни или физички, троши човека и стаје га живота.

Али ми немамо ни о томе података. Статистика коју имамо пред собом разликује врло мало стањења или занимања, 1) надничарски 2) занатлијски. 3) трговачки, 4) чиновнички, 5) слободна занимања

(Види таблицу III)

III. Рађање и умирање по staleжима.

Година	надничарски		занатлијски		трговачки		чиновнички		слободна занимања		војни		осуђеници		земљорадници		без занимања		фажи		Умирање по staleжима у процентима на 100 умрлих												
	рођено	умрло	рођено	умрло	рођено	умрло	рођено	умрло	рођено	умрло	рођено	умрло	рођено	умрло	рођено	умрло	рођено	умрло	рођено	умрло	рођено	умрло	занатлијски	трговачки	чиновнички	слободна занимања	војни	осуђеници	земљорадници	раднички	без занимања	фажа	
11900	317	467	478	417	240	214	393	276	67	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	12	16	4	—	—	—	—	—	—	—	—
21901	410	661	647	432	309	240	356	191	80	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	14	11	3	—	—	—	—	—	—	—	—
31902	396	545	536	474	292	228	307	216	60	346	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	12	11	19	—	—	—	—	—	—	—	—
41903	424	593	567	417	257	240	325	220	95	42	133	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	12	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—
51904	375	551	487	422	270	260	256	215	57	51	44	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	14	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—
61905	441	648	453	440	301	271	322	243	—	85	57	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	13	12	4	—	—	—	—	—	—	—	—
71906	488	669	519	478	272	258	249	239	40	39	67	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	12	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—
81907	498	671	573	463	318	269	245	239	43	33	98	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	13	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—
91908	462	641	556	454	309	260	281	252	34	33	71	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	12	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—
101909	478	759	586	477	303	287	268	252	34	31	58	104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	12	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	4289	6208	5402	4474	2871	2527	2902	2343	510	798	528	392	964	74	464	22	120	19	369	8814	320	230	130	120	40	30	20	50	20	060	20	060	

6) војни, 7) осуђенички, 8) земљораднички и 9) без занимања. Међутим сваки од ових staleжа има занимања, која могу бити опасна или не по живот и здравље. Нарочито код надничара мора се правити разлика, да ли су то обични радници, који раде радове повремено или у кући или су стални фабрички радници. Па и код фабричких радника мора се правити разлика; јер је и код њих морталитет различан према томе какав фабрички рад раде.

Тако н. пр. дуго седење или рад у погнутом положају, променљива температура у радионицама прашина, нарочито минерална, покварен ваздух и отровни гасови, као и прекомеран рад, изазива већи морталитет.

Као што је познато, највећи је морталитет код радника и то фабричких радника а затим лекара учитеља и уметника, средњи је код земљорадника економа, шумара, војника, адвоката, а најмањи је код чиновника, трговаца а нарочито попова. И наша статистика показује, да највише умиру у Београду надничари (32 на 100 умрлих), а затим занатлија 23 " " " за овим трговци 13 " " " затим чиновници 12 " " " земљорадници 5 " " " војници 3 " " " осуђеници 2 " " " слободна професија 4 " " " без занимања 2 " " "

Међутим умире на 1000 војника 11.34 ‰ годишње " 1000 осуђеника 63.89 "

Из овога се види јасно да је човек жртва свога рада и да је слаба утеха, да рад, па макар какав то био, јача и челична здравља, а лењост и богатство, да му шкоди.

(наставиће се)

РАД УДРУЖЕЊА.

Поводом пројекта закона о уређењу Министарства Грађевина.

Ј. Стефановић налази да би поправљати овај пројекат значило правити нов, а Удружење већ има свој пројекат. Стога предлаже да се за основу узме стари пројекат Удружења, па да се он допуни. У осталом овај пројекат не треба узимати ни стога што он и није Министров предлог.

Напомиње како се код нас закони праве на дохват, а како се то опет у другим државама темељније проучива, а спорије и поступно се чине измене. Налази да је наш стари пројекат добро проштудиран и њега треба и сад узети.

Председник усваја овај предлог г. Стефановића. Ран. Аврамовић опет је у недоумици односно

званичности овог пројекта. Министар потписује одговор Удружењу односно продужења рока и тиме већ озваничава у пола и овај пројекат. Међутим г. Видаковић даје супротно обавештење. Пита се шта је то?

Драг. Марковић налази да треба наш стари пројекат допунити и са спроводним писмом послати Министру; само се због краткоће времена треба с тим пожурити.

Ник. Василић мисли да овај пројекат треба сматрати као званичан Министров предлог, а наш стари пројекат треба ипак узети за основицу и допунити.

Затим се конференција опет претвара у скуп. *М. С. Милосављевић* такође је мишљења да треба узети наш стари пројекат и спровести га са допунама.

Св. Миросављевић налази да и у нашем старом пројекту има недостатака нпр. односно машинске струке. Напомиње да је и сада овде пало доста примедба, које се могу као леп материјал употребити.

Председник ставља питање о коме ће се пројекту даље дискутовати.

Ран. Аврамовић констатује да се скуп и састао због овог послатог пројекта, те треба и о томе дати мишљење и донети неку одлуку.

Драг. Маслаћ вели да овај пројекат треба по предлогу г. Стефановића вратити са допунама.

Ј. Стефановић објашњава свој предлог. Пошто се по исказу г. Видаковића тражи наше мишљење и о овом пројекту, то га треба у допуни и послати.

П. А. Димић наводи да смо ми израдили један пројекат још 1906 год. и поднели га Министру на употребу.

У прошлој години нови закон о уређењу железничке Дирекције нанео је инжењерима увреду забрањујући им сваки приватан рад.

После је дошла наша представка као протест против тога.

Ако сад све то бацимо, па узмемо овај нови пројекат, ми не би смо свој досадањи рад довољно ценили нити би смо били доследни. За то је мишљења да треба опет послати наш стари пројекат са потребним допунама.

Председник пита: да ли се прима предлог г. г. Стефановића и Димића: да се наш стари пројекат преради и допуни па онда пошље Мин. Грађевина:

Скуп једногласно прима овај предлог.

Затим је решено да се изабере један ужи одбор од 5 чланова, који ће овај посао свршити и поднети идућем скупу реферат у виду предлога, о коме ће се после још дискутовати и на основу кога ће се после саставити представка за Мин. Грађевина.

У тај ужи одбор једногласно су изабрани г. г.

Ј. Стефановић, Вл. Митровић, П. А. Димић, Драг. Маслаћ и Драг. Мирковић:

Затим је овај скуп закључен

VI. МЕСНИ СКУП

30. — I. — 1911.

Председавао Председник К. Д. Главинић, секретар Неш. М. Смиљанић. Присутни чланови: Д. Божић, Д. Маслаћ, Ј. Андрејевић, Ђ. Златковић, Ј. Смедеревац, М. Антоновић, В. Ђурић, Т. Маџаревић, В. Лучић, П. А. Димић, Т. Филиповић, П. Гачић, Ст. Миросављевић, Д. Владисављевић, Д. Мирковић, А. Јотић, М. Бркић, Н. Василић, М. Ј. Смиљанић, Ј. Симеонович, Д. Томић, Б. Јовановић.

Најуре су прочитане молбе г. г. Здравка Васковића, Александра Јотића, Лазара Марковића, и Димитрија Наумовића, за редовне и г. Драгољуба Милетића за ванредног члана.

Скуп их прима.

Затим секретар саопштава предлог управног одбора да се од 320 дин. скупљених прилога, пок. професора Никола И. Стаменковић упише и то:

1.) са 200 дин. за оснивача дома Удружења Срп. Инжењера и Архитекта.

2.) са 120 дин. за утемељача „Техничког Друштва“ на Универзитету.

Скуп једногласно прима овај предлог Управе и благајнику Удружења ставља у дужност да ову одлуку изврши.

Најзад се прелази на главну тачку дневнога реда: *пројекат закона о уређењу Мин. Грађевина.*

Председник позива изабрани ужи одбор да поднесе скупу реферате о своме раду.

Драг. Маслаћ, као референт ужега одбора саопштава, да је одбор пошао од новог предлога Мин. Грађевина, узео у обзир мишљења појединих чланова и на основу нашег старог пројекта саставио један нов предлог.

Почиње да чита члан по члан.

П. А. Димић изјављује, да је и он био члан ужега одбора, али се са овим предлогом одбора не слаже. Тражи да се прочита цео предлог, па да се реши најпре у начелу, јер су у овај предлог унете инспекције и периодске повишице и разни други принципи, са којима се Удружење раније није слагало, за то се ограђује од овога предлога.

Драг. Мирковић, опет као члан ужег одбора мисли, да ипак треба читати члан по члан, а о инспекцијама ће се говорити и решити на своме месту.

Ј. Смедеревац је такође мишљења да треба читати члан по члан.

Св. Миросављевић моли, да се почне из почетка и да се чита члан по члан.

Скуп прима.

Драг. Маслаћ чита понова.

Св. Миросављевић примећује да ни наслов

овога предлога није добар. Треба да се каже само. Министарства Грађевина, а не и саобраћаја.

П. А. Димић вели да се предвиђа Министарство Грађевина као саставни део централне државне Управе, а Жељ Дирекција и Поштанско — Телеграфско одељење засебни су.

Ст. Миросављевић понавља, да овај пројекат треба да се односи само на Мин. Грађевина и Грађевинске Управе: Наводи даље да Жељ Дирекција и Поштан. Телеграф. Одељење имају већ своје законе, а Мин. Грађев. као централа још нема, (прво се родио син, па онда отац).

М. Анђоновић мишљења је да може остати овај наслов, само поред речи „и саобраћаја“ да се дода „са посебним законима.“

К. Д. Главинић налази, да је предложени наслов добар.

Драг. Маслаћ даље чита

Чл. 1. Прима се.

Чл. 2. Прима се.

Чл. 3.

Ст. Миросављевић тражи да се у тач. 1) овога члана иза речи „свих јавних грађевина“ дода „и осталих техничких постројења“...

Прима се.

М. Анђоновић тражи да се у тач. 5.) овога члана, где се говори о надзору при подизању приватних зграда, стави боља стилизација у смислу прегледа и одобравања.

Д. Маслаћ одговара да ће се то и учинити.

М. Ј. Смиљанић напомиње да је овде реч „надзор“ употребљена у општем смислу; ако би се ова реч заменила са речју „контролисање“, онда би се ово морало и вршити.

Ј. Смедеревац, код тач. 4) овога члана, који говори о надзору над машинским и електричним постројењима, скреће пажњу на прописе новог „закона о радњама.“

М. Ј. Смиљанић такође указује, да има искључивости између овога предлога и новог „закона о радњама“.

К. Д. Главинић истиче такође потребу, да се овај предлог доведе у склад са свима односним законима, а не правити га на брзу руку и на врат на нос.

М. Анђоновић налази да је и врло незгодно радити један закон на врат на нос. Тако је донет и „Грађевински закон за град Београд“ зато сад треба тражити продужење рока за овај рад.

К. Д. Главинић изјављује, да би и он то желео али не може се. Мора се и ова прилика искористити и треба радити.

Д. Маслаћ вели да овај предлог и није рађен баш на врат на нос. Има у њему и омашака, али то ће се све нотирати и поправити.

Чл. 4. говори о саставу грађевинске Управе, Грађев. Инспекције и Грађев. Секција.

Драг. Марковић говори о инспекцијама и секцијама и брани предлог ужег одбора. Вели да су у овом скожни сви чланови одбора, сем г. П. А. Димића, који је противан установи инспекције имале велика права и дужности, а према потреба секције и се образовале не само по окружним већ и то среским местима.

Д. Маслаћ вели, да је одбор инспекције и секције примио у главном по пројекту Мин. Грађ.

Ј. Симеоновић изјашњава се такође за инспекције.

Скуп прима.

Чл. 5. Прима се

Чл. 6. „ „

Чл. 7. „ „

Чл. 8. „ „

Чл. 9. „ „

Чл. 10. „ „

Чл. 11. говори о заводу за испитивање грађевинског материјала.

Д. Томић наводи да овакав завод већ постоји на Универзитету, само треба још да му и Мин. Грађевина одреди своју помоћ и дужности.

К. Д. Главинић држи да је за сада једна оваква станица довољна за Србију. Само унети у закон да Ми. Грађ. ову постојећу станицу помаже да је употребљава, а по потреби и споразумно са Мин. Просвете да се ова станица и проширује.

Д. Маслаћ вели да ће се овај члан у томе смислу и редиговати.

Чл. 12. Прима се.

Чл. 13.

Ј. Смедеревац примећава код тач. 2.) овога члана, и тражи да Грађевински Савет не прегледа колаудациона документа, што скуп и усваја.

Ст. Миросављевић тражи да се у тач. 2) овога члана иза речи „вештачких грађевина“ дода „и техничких постројења“. што скуп такође усваја.

Чл. 14. прима се по предлогу одбора, са додатком да у Грађевински Савет за члана улази и један електротехничар.

Чл. 15. Прима се.

Чл. 16. „ „

Чл. 17. „ „

Чл. 18. „ „

Чл. 19. „ „

Чл. 20. „ „

Чл. 21. „ „

Чл. 22 говори о секцијама.

П. А. Димић вели да је овако оснивање и премештање секција и по среским местима горе него арсеник. Инжењери секција нека беру кожу на шиллак јер ће имати само да прелећу између Бруса. Ражња Александровца и т. д.

Драг. Мирковић објашњава да се овде хтелo имати довољно јаке инспекције, а секције само по потреби. Иначе, ако би у инспекцијама био само један инспектор, било би илузорно и само оснивање инспекције.

— наставиће се —

СТЕЧАЈ

за израду пројекта о преуређењу теразија.

—:—

Пре него што би приступила изради горњег строја Теразија и улица у вези са истим, општина београдска жели да добије решења, по којима би преуредила садање Теразије с обзиром на садањи саобраћај и на рашћење саобраћаја у скорој будућности, без обзира на објекте који се сада на Теразијама налазе.

Општина жели у томе погледу, да добије решења која би могла у свом грађевинском одељењу обработити, а која ће одговорити поред саобраћајних захтева и захтевима хигијенским и естетичким.

С тога Општина позива све стручњаке, да својим учешћем помогну Општини решити овај задатак. У тој цели је општина одредила оцењивачки суд, обративши се Универзитету, Удружењу Српских Инжењера и Архитекта за по једног члана оцењивачког суда, одредивши и једног члана из Грађевинског Одељења.

У оцењивачки суд ушла су ова господа: од стране Универзитета: Бранко Таназевић, архитекта од стране Удружења архитекта и инжењера: арх. г. Данило Владисављевић, од стране Општине: директор свих технич. одељења општинских.

Пројектантима се обраћа пажња, да се при својим решавањима држе садањег стања плаца, у погледу његове регулације, пошто би свака измена регулације повлачила собом трошкове које Општина за сада не жели чинити. Ипак би добро било, кад би пројектанти дали идеје и у томе погледу (означивши ове измене у својим пројектима другом бојом), како би се евентуално, могла узети у обзир и та решења.

Ситуациони план садањег стања Теразија, као и потребне податке добиће г. г. конкуренти од шефа Грађевинског Одељења Општине.

У поднешеним плановима треба означити све оне појединости које се односе на саобраћајне, хигијенске и естетичке захтеве, као: баштенска постројења; трамвајски, колски и пешачки саобраћај; означити места за поједине објекте, као споменике, писоаре и т. д.

Тражи се:

1. Ситуациони план у разм. 1:250.
2. Потребни попречни профили у разм. 1:250.
3. Уздужни профили у разм. 1:250.
4. Детаљ ограде за баштенски део у разм. 1:10
5. Опис радова у погледу извршења и материјала као и разлози који су пројектанте руководили при решавању задатака.

Иарађене пројекте треба предати Председнику Београдске Општине. Рок предаје је 21 априла 1911 год. до подне.

Награде су ове:

I награда 800

II „ 600

III „ 400

Сем награђених планова општина задржава право да може неке од пројеката откупити по цену од 300 динара.

Нограђени и откупљени пројекти остају својина Општине.

Оцењивачки суд по донесеној оцени изложиће све пројекте јавно, што ће се ближе накнадно објавити.

Имена пројектаната морају бити у запечаћеном куверту обележеном истим знаком као и сам пројекат.

Ненаграђени а неоткупљени пројекти вратиће се пројектантима одмах по изложби.

СПИСАК

овлашћених канализационих инсталатера у Београду

—:—

Према чл. 6. „Правилника“ о спајању имања са уличним каналима чл. 1. и 10. „Привила“ о полагању испита за инсталатере канализације имања у Београду, поред раније објављених добили су прописно допуштење за канализационе инсталатере још и Стеван Б. Савковић арх., Јован Станојевић арх., Андреја Лесингранд, Јован С. Урошевић, Богољуб Петровић, Љубомир Анастасијевић, Јован Јовановић, Милан Викторовић, Милош Радојловић, Риста Јовановић, Милан Вујић, Емило Вајман, Леон Талви инж., Матеја Шнајдер арх., Ђура Љочић инжењер.

Власник за Удруж. Срп. Инжењ. и Архитекта **Влад. П. Митровић** ванр. професор Универзитета

Одговорни уредник **Јефта Т. Стефановић** редовни професор Универзитета

Штампариа К. Грегорића и Друга — Београд